

บทที่ ๒

ความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบการเมืองหรือสถาบันการเมืองโดยทั่วไป
ของผู้นำเยาวชนชนบท

ความคิดเห็นทางการเมืองซึ่งในที่นี่จะเน้นเฉพาะความรู้ ความเข้าใจทางการเมือง ที่มีต่อวัตถุประสงค์ทางการเมืองเท่านั้น ในทัศนะของ Almond และ Verba ได้แบ่งออกเป็น ๔ ประการคือ ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องระบบการเมืองหรือสถาบันการเมืองโดยทั่วไป (System as general object) ความรู้ความเข้าใจในเรื่องตัวแทนของรัฐ หรือประชาชน (Input objects) ความรู้ความเข้าใจในเรื่องกฎหมายหรือนโยบายของประเทศ (Output objects) และความรู้ความเข้าใจในเรื่องฐานะและบทบาทของตัวเอง (Self as object)

จากผลการศึกษาวิจัยที่กล่าวไว้ในบทแรก จะเห็นได้ว่าประชาชนโดยทั่วไปโดยเฉพาะ พวกเยาวชนทั้งในเมืองและในชนบทมีความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองอยู่น้อยมาก หรือแทบ ไม่มีเลย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องระบบการเมืองหรือสถาบันการเมืองโดยทั่วไป ตัวแทนของรัฐ หรือตัวแทนของประชาชน กฎหมายหรือนโยบายของประเทศ หรือแม้แต่เรื่องฐานะและบทบาท ของตัวเอง ฉะนั้นจึงได้ตั้งสมมติฐานขึ้นว่า ผู้นำเยาวชนชนบทส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง Political object ทั้ง ๔ ประการดังกล่าว

เพื่อที่จะรายงานและวิเคราะห์ถึงผลการศึกษาวิจัยอย่างละเอียดและกว้างขวางจะได้ แยกรายงานผลเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในแต่ละ Political object เป็นบท ๆ ไปตั้งแต่บทที่ ๒ - ๓ - ๔ - ๕ ทั้งนี้โดยมุ่งที่จะพิสูจน์สมมติฐานที่ ๑ ถึงสมมติฐานที่ ๔ ว่า เป็นความจริงหรือไม่ ประการใด เรียงเป็นลำดับไป

สำหรับบทที่ ๒ นี้ จะได้รายงานและวิเคราะห์ผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความรู้ความ เข้าใจในเรื่องระบบการเมืองหรือสถาบันการเมืองโดยทั่วไป โดยมุ่งพิสูจน์สมมติฐานที่ ๑ ว่า "ผู้นำ

เขาวชนชนบทส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบการเมืองหรือสถาบันการเมืองโดยทั่วไป" จากการพิจารณาข้อมูลโดยละเอียดดังต่อไปนี้

ความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบการเมืองหรือสถาบันการเมืองโดยทั่วไป

(System as general object)

ความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบการเมืองหรือสถาบันการเมืองโดยทั่วไป ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องสำคัญ ๒ ประการคือ เรื่องรูปแบบการปกครอง (Form of government) ในเรื่องโครงสร้างการเมือง (Political structure) หรือโครงสร้างแห่งอำนาจต่าง ๆ ในระบบการเมืองการปกครอง (Power structure หรือ Power configuration) ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ซึ่งหมายถึงสถาบันการเมืองต่าง ๆ คือ สถาบันที่เป็นประมุขของประเทศ (สถาบันพระมหากษัตริย์หรือสถาบันประธานาธิบดี) สถาบันฝ่ายนิติบัญญัติ (รัฐสภา) สถาบันฝ่ายบริหาร (คณะรัฐมนตรี) สถาบันฝ่ายตุลาการ (ศาล) รวมตลอดถึงองค์การปกครองระดับท้องถิ่น ตัวอย่างของไทยก็เช่น เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือสภาตำบล เป็นต้น

๒.๑ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการปกครอง

๒.๑.๑ รูปแบบการปกครอง

เกี่ยวกับรูปแบบการปกครองของไทยนับแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อปี ๒๔๗๕ เป็นต้นมา รัฐธรรมนูญทุกฉบับรวมทั้งรัฐธรรมนูญแห่งพระราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๑๗^๑ มาตรา ๒ และ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๒ ก็บัญญัติว่าประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย แม้ว่าจะโดยเนื้อหา (Essence) แห่งความเป็นจริงในแต่ละยุคสมัยแล้วอาจจะ เป็นประชาธิปไตยหรือไม่ก็ได้

^๑ เป็นรัฐธรรมนูญที่ใช้อยู่ขณะทำการวิจัย.

จากผลการวิจัยของคณะอาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์^๒ ปี ๒๕๑๕ พบว่ากว่าครึ่งหนึ่งของประชาชนทั่วประเทศตอบว่า เมืองไทยปกครองระบอบประชาธิปไตย (ร้อยละ ๕๘.๗๖) ส่วนที่ตอบไม่ทราบมีประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ ๓๓.๗๘) ส่วนที่เหลือตอบกันไปต่าง ๆ เช่น เผด็จการ ราชาธิปไตย การปกครองแบบไทย และเผด็จการประชาธิปไตย เป็นต้น

ตารางที่ ๖ : ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการปกครองของไทย*

ความคิดเห็น	ร้อยละ (จำนวน)
ราชาธิปไตย (สมบูรณาญาสิทธิราชย์)	๓.๘๕ (๑๔)
คอมมิวนิสต์	— (—)
ประชาธิปไตย	๕๐.๘๓ (๓๒๗)
ไม่ทราบ	๕.๐๐ (๑๘)
ไม่ตอบ	๐.๒๘ (๑)
รวม	๑๐๐% (๓๖๐)

* คำถามคือ "ในปัจจุบันท่านเข้าใจว่าเมืองไทยมีการปกครองแบบใด?"

สำหรับความเข้าใจของผู้นำเยาวชน จากตารางที่ ๖ ปรากฏว่า มีผู้เข้าใจถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ว่าเมืองไทยมีการปกครองแบบประชาธิปไตย ถึงร้อยละ ๕๐.๘๓ มีผู้เข้าใจ

^๒ คณะอาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ลักษณะบางประการของสังคมไทยที่เป็นอุปสรรคต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย (นครหลวงกรุงเทพมหานครบุรี : กรุงเทพมหานครพิมพ์, ๒๕๑๕), หน้า ๓๗.

เป็นอย่างอื่นน้อยมาก และที่น่าสังเกตก็คือไม่มีผู้ใดเลยเข้าใจผิดว่า ประเทศไทยปกครองแบบคอมมิวนิสต์ การที่ความเข้าใจของผู้นำเยาวชนเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า เขาได้เรียนรู้จากโรงเรียน และสื่อมวลชนว่าเมืองไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีใช้คอมมิวนิสต์ ไม่ว่าตามความเป็นจริงประเทศไทยจะปกครองระบอบประชาธิปไตย หรือแม้กิจการก็ตาม ประชาชนก็ถูกทำให้เชื่อ (Indoctrinate) ว่า ประเทศไทยปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงอาจวิเคราะห์ได้ว่า ผู้นำเยาวชนที่ตอบว่าเมืองไทยปกครองระบอบประชาธิปไตย มีได้หมายความว่า เขาจะเข้าใจในเนื้อหาสาระ (Essence) รูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยทุกคน บางคนอาจเข้าใจอย่างผิวเผินเรียกขานตาม ๆ กันไป หากได้มีความเข้าใจอย่างแท้จริงไม่ ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาวิจัยในเรื่องต่อไปนี้ คือเรื่องอำนาจอธิปไตยและเรื่องรัฐธรรมนูญ

๒.๑.๒ อำนาจอธิปไตย

อำนาจอธิปไตย หรืออำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ ตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ถือว่าเป็นของประชาชนทุกคนซึ่งรัฐธรรมนูญก็ระบุว่าเป็นของปวงชนชาวไทย^๓

ตารางที่ ๗ : ความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย*

ความคิดเห็น	ร้อยละ (จำนวน)
พระมหากษัตริย์	๑๕.๘๓ (๕๓)
นายกรัฐมนตรี	๑๖.๓๘ (๕๘)
ประชาชนคนไทย	๖๐.๒๘ (๒๑๗)
ไม่ทราบ	๖.๘๘ (๒๕)
ไม่ตอบ	๐.๕๖ (๒)
รวม	๑๐๐% (๓๖๐)

^๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๑๗, มาตรา ๓.

*คำถามคือ "ตามระบอบการปกครองในปัจจุบัน ท่านเข้าใจว่าอำนาจอธิปไตย หรืออำนาจสูงสุด ในการปกครองประเทศเป็นของใคร?"

จากผลการวิจัยในตารางที่ ๗ แสดงว่าผู้นำเขวชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๖๐.๒๘) จะเข้าใจถูกต้องว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของคนไทยทุกคน แต่ก็ไม่สูงนักเมื่อเปรียบเทียบกับความเข้าใจในเรื่องรูปแบบการปกครองและปรากฏว่ายังมีผู้เข้าใจผิดและตอบว่าไม่ทราบรวมกันกว่าร้อยละ ๓๐ หรือประมาณหนึ่งในสาม

๒.๑.๓ รัฐธรรมนูญ : ความหมายและความสำคัญ

รัฐธรรมนูญอาจมีหลายความหมายมีผู้ให้คำนิยามไว้หลายคน เช่น ศาสตราจารย์ Marcel Prelot ได้ให้คำจำกัดความว่า "กฎหมายรัฐธรรมนูญคือข้อบังคับทางกฎหมายที่จัดตั้งอำนาจของผู้ปกครองของรัฐ กำหนดการสืบต่ออำนาจและการใช้อำนาจของผู้ปกครอง" ^๔ หรือ "รัฐธรรมนูญก็คือกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศซึ่งกำหนดรูปแบบและหลักการปกครองตลอดจนวิธีดำเนินการปกครองไว้อย่างเป็นระเบียบ รวมทั้งกำหนดหน้าที่ของประชาชนที่พึงกระทำต่อรัฐกับรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนซึ่งรัฐจะละเมิดมิได้ไว้อีกด้วย" ^๕ หรืออาจกล่าวโดยสรุปง่าย ๆ ว่ารัฐธรรมนูญ คือกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศซึ่งจัดระเบียบการปกครองไว้

^๔ พงศ์เพ็ญ ศกุนตารักษ์, แนวคำบรรยายวิพากษ์กฎหมายรัฐธรรมนูญ ภาค ๑ ทฤษฎีทั่วไปว่าด้วยระบอบการปกครอง (พระนคร : โรงพิมพ์พรหมประสิทธิ์การพิมพ์, ๒๕๑๑), หน้า ๔.

^๕ กระมล ทองธรรมชาติ, ความรู้เรื่องรัฐธรรมนูญไทย (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เพ็ญนคร, ๒๕๑๘), หน้า ๒.

เกี่ยวกับความเข้าใจความหมายของรัฐธรรมนูญ จากผลการวิจัยประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะเขาวิชชนส่วนน้อยที่ทราบความหมายของรัฐธรรมนูญ ก็จะได้จากการวิจัยของ กร. กระทบ ทงธรรมาชาติ ^๖ พบว่าประชาชนทั่วประเทศทราบว่ารัฐธรรมนูญคือกฎหมายสูงสุดเพียงร้อยละ ๔๔.๒ ส่วนคณะอาจารย์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ^๗ พบว่าประชาชนจากทุกภาคทราบความหมายของรัฐธรรมนูญเพียงร้อยละ ๓๘.๗๕ และไม่ทราบความหมายถึงร้อยละ ๕๖.๗๑ สำหรับเขาวิชชน กร. สมชัย รักวิจิตร ^๘ พบว่าเขาวิชชนเพียงร้อยละ ๕.๖ เท่านั้นที่ทราบความหมายของรัฐธรรมนูญและจากการวิจัยของกรมพัฒนาชุมชน ^๙ ปรากฏว่าเขาวิชชนเพียงร้อยละ ๔.๘๐ ที่ทราบความหมาย ร้อยละ ๖๖.๖๗ ไม่ทราบความหมายของรัฐธรรมนูญ

แต่สำหรับผู้นำเขาวิชชน พิจารณาจากตารางที่ ๔ แล้วปรากฏผลตรงกันข้ามคือผู้นำเขาวิชชนส่วนใหญ่ถึงร้อยละ ๘๑.๓๕ ทราบความหมายของรัฐธรรมนูญคือโดยตอบว่ารัฐธรรมนูญคือกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศมีจำนวนเพียงเล็กน้อยไม่ถึงร้อยละ ๑๐ ที่ตอบว่าไม่ทราบ หรือเข้าใจผิดในความหมายของรัฐธรรมนูญ

^๖ กระทบ ทงธรรมาชาติ, ทัศนคติของคนไทยต่อการเมือง, รายงานการวิจัย (เอกสารโรเนียว), หน้า ๑๘.

^๗ คณะอาจารย์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, เรื่องเดิม, หน้า ๘๒.

^๘ สมชัย รักวิจิตร, การศึกษาพิจารณาเขาวิชชนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย (กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการทหาร, ๒๕๑๔), หน้า ๗๓.

^๙ กรมพัฒนาชุมชน, รายงานการศึกษาทัศนคติของเขาวิชชนในเขต ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, ๒๕๑๘), หน้า ๘๘.

ตารางที่ ๔ : ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของรัฐธรรมนูญ *

ความคิดเห็น	ร้อยละ (จำนวน)
กฎหมายอาญา	๘.๐๖ (๒๙)
กฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ	๘๑.๓๙ (๒๙๓)
คำสั่งคณะปฏิวัติ	๒.๒๒ (๘)
ไม่ทราบ	๘.๐๖ (๒๙)
ไม่ตอบ	๐.๒๘ (๑)
รวม	๑๐๐% (๓๖๐)

*คำถามคือ "ท่านทราบหรือไม่ว่ารัฐธรรมนูญคืออะไร?"

ตารางที่ ๕ : ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของรัฐธรรมนูญ *

ความคิดเห็น	ร้อยละ (จำนวน)
สำคัญเพราะรัฐธรรมนูญช่วยให้เกิดความสงบเรียบร้อย บ้านเมืองไม่ยุ่งเหยิงวุ่นวาย	๘๕.๕๕ (๑๖๔)
สำคัญเพราะรัฐธรรมนูญช่วยจัดระเบียบการปกครอง	๘๓.๘๙ (๑๕๘)
ไม่สำคัญเพราะรัฐธรรมนูญไม่ได้ช่วยอะไรเลย	๐.๕๖ (๒)
ไม่ทราบ	๑๐.๐๐ (๓๖)
รวม	๑๐๐% (๓๖๐)

*คำถามคือ "ท่านเข้าใจว่ารัฐธรรมนูญมีความสำคัญต่อการปกครองหรือไม่ เพราะเหตุใด?"

อย่างไรก็ดี ผู้นำเขวชนส่วนใหญ่ แม้จะทราบความหมายของ รัฐธรรมนูญ แต่ก็ยังไม่เข้าใจในสาระสำคัญของ รัฐธรรมนูญว่า รัฐธรรมนูญมีความสำคัญอย่างไร ดังจะเห็นได้จากตารางที่ ๕ ปรากฏว่า แม้จะมีผู้ตระหนักว่า รัฐธรรมนูญมีความสำคัญต่อการปกครองถึงร้อยละ ๘๘.๔๔ แต่ในจำนวนนี้มิได้เข้าใจถูกต้องถึงความสำคัญที่แท้จริงของ รัฐธรรมนูญที่ช่วยจัดระเบียบการปกครองเพียงร้อยละ ๔๓.๘๘ แต่เข้าใจว่า รัฐธรรมนูญสำคัญเพราะช่วยให้เกิดความสงบเรียบร้อย บ้านเมืองไม่ยุ่งเหยิงวุ่นวายถึงร้อยละ ๔๕.๕๕ แสดงว่าผู้นำเขวชนจำนวนมากที่ยังเข้าใจว่า รัฐธรรมนูญคือกฎหมายปกครอง (Administrative law) หรือกฎหมายอาญา (Criminal law) ของประเทศที่ช่วยไม่ให้เกิดสภาพอนาธิปไตย แต่ก็ไม่น่าแปลกใจอะไร เพราะจากการวิจัยของ ดร. สมชัย รัถวิจิตร^{๑๐} ก็พบว่า เขวชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๖๕.๕) ไม่ทราบว่า จะเกิดอะไรขึ้นถ้าคนไทยไม่มีรัฐธรรมนูญ และมีจำนวนร้อยละ ๑๓.๐ ที่เห็นว่า ถ้าไม่มีรัฐธรรมนูญประเทศจะตกอยู่ในสภาพอนาธิปไตย และไม่มีเขวชนแม้แต่คนเดียวที่แสดงความคิดเห็น ว่า รัฐธรรมนูญได้วางโครงสร้างและระเบียบปฏิบัติในการจัดตั้งหรือการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล และใ้กว้างขอบเขตที่รัฐบาลจะสามารถจะปฏิบัติได้โดยถูกต้องตามกฎหมาย

๒.๒ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องสถาบันการเมืองระดับชาติและระดับท้องถิ่น

สำหรับความรู้ความเข้าใจในเรื่องสถาบันการเมืองระดับชาติ ในที่นี้ถือตามโครงสร้างทางการเมืองที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ ฉบับ ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ซึ่งพอจะแสดงผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้ :

๒.๒.๑ สถาบันพระมหากษัตริย์

สถาบันพระมหากษัตริย์ มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานในประวัติศาสตร์ของชาติไทย พระมหากษัตริย์ได้ปกครองประเทศเป็นเวลากว่า ๒๐๐ ปี สถาบันพระมหากษัตริย์

^{๑๐} สมชัย รัถวิจิตร, เรื่องเดิม, หน้า ๗๖.

เป็นหนึ่งในแกนรวมพลังอันสำคัญของประเพณีนิยมในหมู่ประชาชนชาวไทย ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ รัฐธรรมนูญทุกฉบับก็บัญญัติให้พระองค์ดำรงอยู่ในฐานะประมุขของประเทศเท่านั้น มิได้เป็นผู้ปกครองหรือหัวหน้ารัฐบาลที่มีอำนาจเด็ดขาดในการปกครองประเทศดังแต่ก่อน แต่รัฐบาลก็ยังไม่สามารถที่จะสร้างสถาบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยมีประชาชนยกย่องนับถือใช้เป็นหลักยึดเหนี่ยวและให้ความจงรักภักดีอย่างจริงจังได้ ปัจจุบันองค์พระมหากษัตริย์กลับยิ่งเพิ่มความสำคัญยิ่งขึ้นในตำแหน่งที่ทรงเป็นจุดรวมของชาติที่ประชาชนจะให้ความจงรักภักดี กล่าวคือ พระมหากษัตริย์เป็นสถาบันที่ให้ความเป็นปึกแผ่นและความต่อเนื่องในระบบการเมืองไทย^{๑๑}

แม้โดยฐานะที่แท้จริงของพระมหากษัตริย์ตามรัฐธรรมนูญถือเป็นประมุขของประเทศ แต่ด้วยเหตุที่พระมหากษัตริย์มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานในฐานะผู้ปกครองประเทศ จากการวิจัยของ ดร. สมชัย รัถวิจิตร^{๑๒} จึงพบว่า เยาวชนในเขตจังหวัดอุบลราชธานี และ นครพนมทั่วไปไม่ทราบแน่ชัดว่าพระมหากษัตริย์มีฐานะแท้จริงเป็นอย่างไร มีเยาวชนเข้าใจว่าพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของประเทศ เพียงร้อยละ ๕.๗ เท่านั้น แสดงให้เห็นว่าประวัติศาสตร์ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมยังคงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ที่กำหนดให้เยาวชนส่วนใหญ่เห็นความสัมพันธ์ระหว่างพระมหากษัตริย์ต่อรัฐและรัฐบาลในรูปของอุดมการณ์ในการปกครองแบบโบราณ

จากผลการวิจัยในตารางที่ ๑๐ ปรากฏว่าผู้นำเยาวชนส่วนมากถึงร้อยละ ๘๓.๓๓ เข้าใจฐานะของพระมหากษัตริย์ว่าเป็นประมุขของประเทศ มีผู้ที่ไม่ทราบหรือไม่เข้าใจฐานะของพระมหากษัตริย์เพียงเล็กน้อยไม่ถึงร้อยละ ๑๐ แสดงให้เห็นว่าผู้นำเยาวชนส่วนใหญ่เข้าใจ

^{๑๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๘.

^{๑๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๐-๖๑.

ฐานะที่แท้จริงของพระมหากษัตริย์ ยิ่งกว่านั้นผู้นำเขวชาญยังมีความเข้าใจในฐานะและความสำคัญของพระมหากษัตริย์ในปัจจุบันพอสมควร เพราะจากการถามถึงความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ต่อการปกครองประเทศดังปรากฏในตารางที่ ๑๑ ว่าผู้นำเขวชาญจำนวนกี่คน

ตารางที่ ๑๐ : ความเข้าใจเกี่ยวกับฐานะของพระมหากษัตริย์*

ความคิดเห็น	ร้อยละ (จำนวน)
เป็นผู้ปกครองหรือเจ้าของประเทศ	๘.๘๕ (๓๒)
เป็นประมุขของประเทศ	๘๓.๓๓ (๓๐๐)
เป็นรัฐบาลหรือหัวหน้ารัฐบาล	๓.๐๖ (๑๑)
ไม่ทราบ	๔.๗๖ (๑๗)
รวม	๑๐๐% (๓๖๐)

* คำถามคือ "ท่านเข้าใจว่าพระมหากษัตริย์มีฐานะอย่างไร?"

ตารางที่ ๑๑ : ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ต่อการปกครองประเทศ*

ความคิดเห็น	ร้อยละ (จำนวน)
เป็นสถาบันเก่าแก่ที่มีมาแต่โบราณ	๒๐.๘๓ (๗๕)
เป็นสถาบันที่เป็นศูนย์รวมแห่งความสามัคคีและความจงรักภักดีของคนไทย	๕๒.๒๒ (๑๘๘)
เป็นสถาบันที่มีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ	๑๕.๗๒ (๕๖)
ไม่ทราบ	๖.๕๕ (๒๔)
ไม่ตอบ	๐.๖๘ (๒)
รวม	๑๐๐% (๓๖๐)

* คำถามคือ "ท่านเห็นว่าพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันที่มีความสำคัญต่อการปกครองประเทศอย่างไร?"

เพียงเล็กน้อย (ร้อยละ ๕๒.๒๒) ที่เข้าใจถูกต้องว่าสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันที่เป็นศูนย์รวมแห่งความสามัคคีและความจงรักภักดีของคนไทย มีอยู่ร้อยละ ๒๐.๘๓ เข้าใจว่าสถาบันพระมหากษัตริย์มีความสำคัญในฐานะที่เป็นสถาบันเก่าแก่ที่มีมาแต่โบราณ และมีน้อยเพียงร้อยละ ๑๘.๗๒ ที่เข้าใจผิดว่าเป็นสถาบันที่มีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ

๒.๒.๒ สถาบันนิติบัญญัติ (รัฐสภา)

รัฐสภาหรือสภานิติบัญญัติมีองค์ประกอบต่าง ๆ กัน ตามแต่รัฐธรรมนูญจะกำหนดบางฉบับก็กำหนดให้รัฐสภามีสภาเดียว บางฉบับก็กำหนดให้มี ๒ สภา แต่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๑๗ มาตรา ๘๕ กำหนดให้รัฐสภา มี ๒ สภา คือ วุฒิสภา (สภาสูง) และสภาผู้แทนราษฎร (สภาล่าง)

ตารางที่ ๑๒ : ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของรัฐสภา *

ความคิดเห็น	ร้อยละ (จำนวน)
สภาเดียวคือสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	๑๘.๑๗ (๕๑)
๒ สภาคือวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร	๒๘.๐๖ (๑๐๑)
๓ สภาคือวุฒิสภา สภาผู้แทนราษฎร และสภาตำบล	๘.๖๗ (๑๖๘)
ไม่ทราบ	๑๑.๑๑ (๘๐)
รวม	๑๐๐% (๓๖๐)

*คำถามคือ "รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๑๗) กำหนดให้รัฐสภาประกอบด้วย สภาเดียวคือสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ๒ สภาคือวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร ๓ สภาคือวุฒิสภา สภาผู้แทนราษฎร และสภาตำบล หรือไม่ทราบ?"

ผลการวิจัยจากตารางที่ ๑๒ แสดงให้เห็นว่าผู้นำเยาวชนส่วนน้อยคือเพียงร้อยละ ๒๘.๐๖ ที่ทราบว่ารัฐสภาตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๑๗ ประกอบด้วย ๒ สภา คือวุฒิสภา และสภา

ผู้แทนราษฎร ที่น่าสังเกตก็คือมีผู้เข้าใจผิดเป็นจำนวนมากถึงร้อยละ ๘.๖๗ ว่ารัฐสภา มี ๓
สภา คือวุฒิสภา สภาผู้แทนราษฎร และสภาตำบล เมื่อรวมกับเข้าใจผิดว่ามีสภาเดียว
และไม่ทราบแล้ว ก้าวไคว้ผู้นำเยาวชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๗๑.๕๕) ไม่เข้าใจในองค์
ประกอบที่แท้จริงของรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๑๗ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าตั้งแต่เปลี่ยนแปลง
การปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นมา (ถึง พ.ศ. ๒๕๑๗) ประเทศไทยได้ประกาศใช้
รัฐธรรมนูญมาแล้วถึง ๑๐ ฉบับ ซึ่งแต่ละฉบับก็บัญญัติถึงองค์ประกอบของรัฐสภาแตกต่างกัน
ออกไป บางทีก็กำหนดให้มีสภาเดียว บางทีก็กำหนดให้มี ๒ สภา จึงอาจทำให้ประชาชน
โดยเฉพาะเยาวชนเกิดความเข้าใจสับสนว่ามีกี่สภาแน่ และจากผลการศึกษาวิจัยข้างต้น
(ตารางที่ ๕) แสดงให้เห็นว่าผู้นำเยาวชนซึ่งไม่เข้าใจในสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญความ
รู้ความเข้าใจในรายละเอียดของเนื้อหาสาระของรัฐธรรมนูญจึงไม่มี สำหรับกรณีที่มีผู้เข้าใจ
ผิดเป็นจำนวนมากว่ารัฐสภา มีอยู่ ๓ สภา คือ วุฒิสภา สภาผู้แทนราษฎร และสภาตำบล
นั้น อาจเป็นเพราะในช่วงต้นปี พ.ศ. ๒๕๑๘ - ๒๕๑๙ สมัยรัฐบาลชุด มรว.คึกฤทธิ์ ปราโมช
สภาตำบลมีบทบาทมาก โดยเฉพาะเรื่องการผันเงินไปสู่ชนบท จึงอาจทำให้ผู้นำเยาวชน
เข้าใจผิดว่าสภาตำบลเป็นส่วนหนึ่งของรัฐสภา

เพื่อให้ทราบต่อไปว่าผู้นำเยาวชนมีความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาโดยทั่วไปอีกหรือไม่ โดย
เห็นว่าในจำนวน ๒ สภา สภาผู้แทนราษฎร น่าจะเป็นที่รู้จักดีของพวกผู้นำเยาวชนเพราะสมา
ชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) มาจากการเลือกตั้งของประชาชน^{๑๓} ผู้นำเยาวชนจึงน่าจะมีความ
รู้เกี่ยวกับฐานะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เช่น วาระการดำรงตำแหน่งและบทบาท
หน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น

เกี่ยวกับวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐธรรมนูญทุกฉบับ
ที่แล้มาแล้ว (รวมทั้งฉบับ พ.ศ. ๒๕๑๗ มาตรา ๑๒๐) ที่กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมา

^{๑๓} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๑๗, มาตรา ๑๑๑.

จากการเลือกตั้งจะกำหนดให้มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๔ ปีเหมือนกัน จากการวิจัยของ อ่ำพล สิงห์โกวินท์ และ สวัสดิ์ กฤตรัชต์นันท์^{๑๔} ปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมาและอำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ตอบว่าไม่ทราบวาระสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ในตำแหน่งคราวละกี่ปีถึงร้อยละ ๕๒.๖๗ ตอบว่าอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๔ ปี เพียงร้อยละ ๒๒.๖๖ และที่ตอบว่าอยู่ในตำแหน่ง ๓, ๕ หรือ ๖ ปี มีรวมกันร้อยละ ๒๔.๖๗

ตารางที่ ๑๓ : ความเข้าใจเกี่ยวกับวาระการดำรงตำแหน่งของ สส.*

ความคิดเห็น	ร้อยละ (จำนวน)
๓ ปี	๕.๘๓ (๒๑)
๔ ปี	๓๘.๐๖ (๒๘๑)
๕ ปี	๑๐.๕๖ (๓๘)
ไม่ทราบ	๕.๐๐ (๑๘)
ไม่ตอบ	๐.๕๖ (๒)
รวม	๑๐๐% (๓๖๐)

* คำถามคือ "ทราบบ้างหรือไม่ว่ารัฐธรรมนูญกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) มีวาระการดำรงตำแหน่งกี่ปี?"

จากผลการวิจัยในตารางที่ ๑๓ ปรากฏว่าผู้นำเยาวชนส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๓๘.๐๖ ทราบบ้างถูกต้องว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๔ ปี มีผู้เข้าใจผิด

^{๑๔} อ่ำพล สิงห์โกวินท์ และ สวัสดิ์ กฤตรัชต์นันท์, ความตื่นตัวทางการเมืองกับการสื่อสาร, รายงานการวิจัย (เอกสารโรเนียว), ๒๕๑๖, หน้า ๓๑-๓๒.

ไม่ทราบและไม่ตอบเพียงร้อยละ ๒๑.๘๔ แสดงให้เห็นว่าผู้นำเยาวชนมีความรู้ที่พอสมควรในเรื่องวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เรื่องสำคัญอีกประการหนึ่งคือ บทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หน้าที่หลักของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญมีอยู่ ๒ ประการ^{๑๕} คือ หน้าที่นิติบัญญัติ หรือ ออกกฎหมาย และหน้าที่ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินหรือการปฏิบัติงานของรัฐบาลให้เป็นไปโดยถูกต้องตามนโยบายที่แถลงไว้ แต่เท่าที่ปรากฏเรามักจะพบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติหน้าที่อื่นควบคู่ไปด้วย เป็นต้นว่า รับเรื่องราวร้องทุกข์ติดตามคดีความต่าง ๆ ที่ประชาชนส่วนรวมเป็นผู้เสียหาย หาเงินมาสร้างถนน โรงเรียน บ่อน้ำ ตลอดจนรับเป็นที่ปรึกษา ช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ในเรื่องส่วนตัว ซึ่งหน้าที่เหล่านี้มิได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะการบำับคทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชนนั้นเป็นหน้าที่ของรัฐบาลตามหน่วยงานต่าง ๆ โดยตรงอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามจากประสบการณ์ที่ผ่านมาดูเหมือนประชาชนส่วนใหญ่จะเข้าใจว่าหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคือการให้การช่วยเหลือแก่ประชาชนในคนต่าง ๆ ตามแต่ประชาชนจะเรียกร้องและต้องการที่มีความคิดดังนี้เพราะถือว่าพวกเขาเป็นคนเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นมาเองประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง ด้วยความเข้าใจที่สับสนของประชาชนต่อหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและความคาดหวังของประชาชน^{๑๖}

^{๑๕} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๑๗, มาตรา ๑๘๖ - ๑๘๘ (หน้าที่นิติบัญญัติ), มาตรา ๑๘๖ - ๑๘๘ (หน้าที่ควบคุมรัฐบาล).

^{๑๖} วงษ์ เลิศไพศาล, วัฒนธรรมการเมือง : ศึกษาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตปีสุดท้าย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อฐานะและบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทน, วิทยานิพนธ์ชั้นปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๑๗, หน้า ๕๑.

ความเข้าใจในหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะเห็นได้จากผลการวิจัยของหลายคนดังนี้ ดร. สมชัย รั้ววิจิตร^{๑๓} พบว่าเยาวชนในจังหวัดอุบลราชธานีและนครพนมจำนวนน้อยมากที่มีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีส่วนใหญที่ไม่ทราบถึงร้อยละ ๕๑.๕ ส่วน อำพล สิงห์โกวินท์ และ สวัสดิ์ กฤตวรรษนันต์^{๑๔} พบว่าประชาชนในอำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด และอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่ยังเข้าใจผิดและไม่ทราบหน้าที่ที่แท้จริงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และแม้แต่บัณฑิตนักศึกษาซึ่งถือว่ามีการศึกษาสูง ในการวิจัยของ วงษ์ เลิศไพศาล^{๑๕} ก็ปรากฏว่านิตยังไม่เข้าใจในหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามลำดับความสำคัญตามขอบเขตที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

ตารางที่ ๑๔ : ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร *

ความคิดเห็น	ร้อยละ (จำนวน)
ปราบคอมมิวนิสต์	๐.๒๘ (๑)
ออกกฎหมายและความคุ้มครองการทำงานของรัฐบาล	๕๕.๔๔ (๒๑๔)
พัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรือง	๓๖.๑๑ (๑๓๐)
ไม่ทราบ	๘.๑๗ (๑๕)
รวม	๑๐๐% (๓๖๐)

* คำถามคือ "ท่านเข้าใจว่าหน้าที่หลักของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือปราบคอมมิวนิสต์ ออกกฎหมาย และความคุ้มครองการทำงานของรัฐบาล พัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรือง หรือไม่ทราบ?"

^{๑๓} สมชัย รั้ววิจิตร, เรื่องเกม, หน้า ๑๘-๔๘.

^{๑๔} อำพล สิงห์โกวินท์ และ สวัสดิ์ กฤตวรรษนันต์, เรื่องเกม, หน้า ๓๑-๓๓.

^{๑๕} วงษ์ เลิศไพศาล, เรื่องเกม, หน้า ๕๒-๕๔.

สำหรับผู้นำเยาวชน จากผลการวิจัยในตารางที่ ๑๔ ปรากฏว่าส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๕๕.๕๕) เขาใจถูกต้องว่าหน้าที่หลักของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ คือการ ออกกฎหมายและควบคุมการทำงานของรัฐบาล แต่ก็ยังมีผู้นำเยาวชนจำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ (ร้อยละ ๓๖.๑๑) เขาใจผิดว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่พัฒนาประเทศให้เจริญ รุ่งเรือง เหตุที่ยังเขาใจผิดเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้นำเยาวชนจำนวนดังกล่าวยังคงเขาใจใน หน้าที่ของผู้แทนราษฎรว่า ควรมีหน้าที่อย่างไร ซึ่งอาจเป็นหน้าที่ในความคาดหวังของผู้นำ เยาวชนคือเขาใจว่าผู้แทนราษฎรมีหน้าที่หลักคือ บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้แก่ราษฎร มี หน้าที่พัฒนาบ้านเมือง เช่น สร้างโรงเรียน ถนน บ่อน้ำ สะพาน ฯลฯ ดังกล่าวแล้ว ขาดคน

๒.๒.๓ สถาบันฝ่ายบริหาร (คณะรัฐมนตรี)

โดยที่ประเทศไทยปกครองในระบอบประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญกำหนด ให้พระมหากษัตริย์เป็นประมุขของประเทศ มิได้เป็นหัวหน้ารัฐบาลหรือหัวหน้าฝ่ายบริหารดัง ในระบอบราชาธิปไตยเหมือนแต่ก่อน แต่พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและ รัฐมนตรีประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินหรือบริหารประเทศ^{๒๐}

จากการวิจัยของ ดร. สมชัย รัถวิจิตร^{๒๑} พบว่าเยาวชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๕๕) ในจังหวัดอุบลราชธานี และนครพนม ไม่มีความคิดเห็นเลยว่าหน้าที่ของรัฐบาลมีอะไรบาง หรือรัฐบาลประกอบด้วยคนกี่คน ใครบ้าง และใครเป็นหัวหน้ารัฐบาล

จากตารางที่ ๑๕ แสดงผลการวิจัยให้เห็นว่าแม่ผู้นำเยาวชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๕๖.๗๘) จะทราบถึงองค์ประกอบของคณะรัฐมนตรีว่าประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่ามีผู้เขาใจผิดว่าคณะรัฐมนตรีประกอบด้วย ประธานสภาผู้แทนราษฎรและรัฐมนตรี

^{๒๐} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๑๓, มาตรา ๑๓๓.

^{๒๑} สมชัย รัถวิจิตร, เรื่องเดิม, หน้า ๔๕-๔๗.

ตารางที่ ๑๕ : ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะรัฐมนตรี*

ความคิดเห็น	ร้อยละ (จำนวน)
นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี	๕๒.๓๘ (๑๕๐)
พระมหากษัตริย์และรัฐมนตรี	๘.๓๒ (๑๓)
ประธานสภาผู้แทนราษฎรและรัฐมนตรี	๓๓.๐๕ (๑๑๕)
ไม่ทราบ	๘.๘๘ (๓๒)
ไม่ตอบ	๐.๕๖ (๒)
รวม	๑๐๐% (๓๒๐)

*คำถามคือ "ท่านเข้าใจว่า คณะรัฐมนตรีประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี พระมหากษัตริย์และรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎรและรัฐมนตรี หรือไม่ทราบ?"

ตารางที่ ๑๖ : ความเข้าใจเกี่ยวกับหัวหน้าคณะรัฐมนตรี*

ความคิดเห็น	ร้อยละ (จำนวน)
พระมหากษัตริย์	๘.๐๕ (๒๕)
ประธานสภาผู้แทนราษฎร	๑๐.๘๓ (๓๕)
นายกรัฐมนตรี	๗๘.๑๓ (๒๖๓)
ไม่ทราบ	๒.๖๓ (๘)
ไม่ตอบ	๐.๒๘ (๑)
รวม	๑๐๐% (๓๒๐)

*คำถามคือ "ท่านทราบหรือไม่ว่าใครเป็นหัวหน้าคณะรัฐมนตรี?"

จำนวนไม่น้อยคือร้อยละ ๓๓.๐๕ แต่เมื่อพิจารณาถึงข้อมูลจากตารางที่ ๑๖ ในประเด็นที่ว่า ผู้นำเขวชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องโครงสร้างง่าย ๆ ของสถาบันฝ่ายบริหารหรือไม่ เพียงใด ปรากฏว่าผู้นำเขวชนส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๘.๑๓ กลับทราบว่านายกรัฐมนตรีเป็น

หัวหน้าคณะรัฐมนตรี มีที่เข้าใจผิดว่าประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นหัวหน้าคณะรัฐมนตรีเพียง
ร้อยละ ๑๐.๕๓ เท่านั้น ทั้ง ๆ ที่มีร้อยละ ๓๓.๐๕ ที่เคยตอบว่าประธานสภาผู้แทนราษฎร
และรัฐมนตรีประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี

จึงแสดงให้เห็นว่าผู้นำเยาวชนยังมีความเข้าใจสับสนเกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะ
รัฐมนตรี ว่าประกอบด้วยใครบ้าง และใครเป็นหัวหน้าคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ
รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๑๗ กำหนดระบบการปกครองเป็นระบบรัฐสภา รัฐสภาและคณะ
รัฐมนตรีมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดคณาภิรัฐมนตรีจะต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ
รัฐมนตรีอีกไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนรัฐมนตรีทั้งหมด จะต้องเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร^{๒๒} หรือกล่าวได้ว่าสมาชิกรัฐสภาสามารถดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีได้ในขณะ
เดียวกัน จึงอาจทำให้ผู้นำเยาวชนบางคนเข้าใจผิดว่าประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นส่วนหนึ่ง
ของคณะรัฐมนตรี

ตารางที่ ๑๗ : ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี *

ความคิดเห็น	ร้อยละ (จำนวน)
ออกกฎหมาย	๑๕.๕๖ (๕๖)
บริหารประเทศ	๒๓.๐๖ (๒๓๓)
ควบคุมการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.)	๑๕.๗๒ (๕๓)
ไม่ทราบ	๖.๑๑ (๒๒)
ไม่ตอบ	๐.๕๖ (๒)
รวม	๑๐๐% (๓๖๐)

* คำถามคือ "ท่านเข้าใจว่าคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่อย่างไร?"

^{๒๒} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๑๗, มาตรา ๑๗๗ วรรค ๒.

เกี่ยวกับความเข้าใจในหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีจากตารางที่ ๑๗ แสดงให้เห็นว่า ผู้เข้าเขวชนส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๖๓.๐๖ เข้าใจถูกต้องว่าคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่บริหารประเทศ หรือบริหารราชการแผ่นดิน มีผู้เข้าใจผิดว่ามีหน้าที่ออกกฎหมาย ร้อยละ ๑๕.๕๖ ซึ่งอาจเป็น เพราะความเข้าใจผิดว่าการปฏิบัติทำให้เป็นไปตามกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย หรือ การปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล โดยการออกพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบหรือข้อบังคับปลีกย่อยต่าง ๆ นั้น เป็นเรื่องของการออกกฎหมายเหมือนกันกับการ ปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา นอกจากนี้ยังมีผู้เข้าใจว่า คณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ควบคุมการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนร้อยละ ๑๘.๗๒ อาจเป็นเพราะเข้าใจว่าการที่พรรค การเมืองที่สนับสนุนรัฐบาล (คณะรัฐมนตรี) ต้องควบคุมเสียงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยเฉพาะในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านกฎหมายในสภานั้น เป็นหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี หรือรัฐบาล ที่จะต้องเข้าไปควบคุมโดยตรงนั่นเอง

๒.๒.๘ หน่วยการปกครอง ระดับท้องถิ่น : สภาตำบล

หน่วยการปกครอง ท้องถิ่นที่มีลักษณะเรียกว่า "Local Self Government" จะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๓ ประการ^{๒๓} คือ ประการแรก เป็นองค์การนิติบุคคลแยกออกจากรัฐบาลกลาง มีทรัพย์สินและงบประมาณของตนเอง ประการที่สอง มีเจ้าหน้าที่ที่ในท้องถิ่นเลือกตั้งทั้งหมดหรือบางส่วน และประการสุดท้าย มีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ภายในขอบเขตของกฎหมาย สำหรับหน่วยการปกครองท้องถิ่นของไทยที่เข้าลักษณะดังกล่าวในปัจจุบัน มีด้วยกัน ๓ รูปคือ เทศบาล สุขาภิบาล และ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งแต่ละหน่วยก็มีความเป็นอิสระในการปกครองตนเองมากน้อย

^{๒๓} วิทยา นภาศิริกุลกิจ, "แนวความคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจทางการปกครองของไทย," ใน สนั่น บางยี่ขัน และ วิทยา นภาศิริกุลกิจ, การเมืองท้องถิ่นไทย (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๗), หน้า ๓๖.

ต่างกัน ทั้งนี้เพราะหน่วยการปกครองท้องถิ่นทั้ง ๓ рупยังอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล
กลางอยู่

สำหรับในท้องถิ่นชนบทระดับตำบล-หมู่บ้าน ได้มีการจัดตั้ง "สภาตำบล" ^{๒๔} ขึ้น
ทุกตำบลในปี พ.ศ. ๒๔๙๙ และบางตำบลยกฐานะ เป็น "องค์การบริหารส่วนตำบล" ^{๒๕}
ซึ่งถือเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่แท้จริง แต่ต่อมา ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้ปรับปรุงแก้ไข
การบริหารงานในระดับตำบล โดยให้มีสภาตำบลที่มีโครงสร้างเหมือนกันทั่วประเทศเพียง
รูปเดียว และยกเลิกองค์การบริหารส่วนตำบลเสีย ^{๒๖} สภาตำบลในรูปแบบนี้ แม้จะไม่
อาจถือได้ว่าเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่แท้จริง แต่ก็อาจถือได้ว่าสภาตำบลนี้เป็นหน่วย
การปกครองระดับท้องถิ่นในชนบทรูปเดียวที่มีลักษณะของการปกครองตนเองมากที่สุด คือมี
คณะกรรมการสภาตำบลที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ และมีอำนาจอิสระพอ
สมควรในการปฏิบัติหน้าที่

ค่ายเหตุที่ประชากรที่ใช้ศึกษาวิจัยมีภูมิลำเนาอยู่ชนบท ประกอบกับในช่วงปี ๒๕๑๘-
๒๕๑๙ สมัยรัฐบาล มรว.คึกฤทธิ์ ปราโมช สภาตำบลมีบทบาทเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งในการดำเนินการตามนโยบายผันเงินไปสู่ชนบท ผู้วิจัยจึงได้ใช้ "สภาตำบล" เป็น
ตัวแบบในการวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน่วยการปกครองระดับท้องถิ่น หรือระบบการ
เมืองย่อย ๆ (Political sub-system) โครงสร้างของสภาตำบลตามประกาศ
ของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ประกอบด้วย (๑) คณะกรรมการสภา
ตำบล ซึ่งมีกำนันเป็นประธาน และผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล ผู้ทรงคุณวุฒิหมู่บ้านละ ๑
คน เป็นกรรมการ (๒) ที่ปรึกษาของคณะกรรมการสภาตำบลได้แก่พัฒนากรหรือปลัดอำเภอ

^{๒๔} คำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๒๒๒/๒๔๙ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๔๙๙.

^{๒๕} พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. ๒๔๙๙.

^{๒๖} ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕.

และ (๓) เลขานุการคณะกรรมการสภาตำบลได้แก่ครูประชาบาล ในที่นี้จะได้อสอบถามเฉพาะองค์ประกอบของคณะสภาตำบลว่าใครคือประธานและกรรมการคนหนึ่ง ของคณะกรรมการสภาตำบล

ตารางที่ ๑๘ : ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวประธานคณะกรรมการสภาตำบล*

ความคิดเห็น	ร้อยละ (จำนวน)
นายก่าเภอ	๑๓.๓๘ (๖๘)
ครูประชาบาล	๒.๒๒ (๘)
กำนัน	๓๕.๕๖ (๑๓๖)
ไม่ทราบ	๔.๑๗ (๑๕)
ไม่ตอบ	๐.๒๘ (๑)
รวม	๑๐๐% (๓๖๐)

* คำถามคือ "ท่านคงทราบข่าวที่รัฐบาลผันเงินไปสู่สมทบโดยผ่าน "สภาตำบล" ท่านทราบหรือไม่ว่าใครคือประธานคณะกรรมการสภาตำบล?"

จากข้อมูลตารางที่ ๑๘ แสดงให้เห็นว่าผู้นำเขวชนส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๕.๕๖ ทราบว่ากำนันเป็นประธานกรรมการสภาตำบลอย่างถูกต้อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเข้าใจว่ากำนันในฐานะ เป็นหัวหน้าการปกครองในตำบลก็ควรจะเป็นประธานคณะกรรมการสภาตำบลด้วยในขณะเดียวกันก็ได้ แต่เมื่อถามว่าใครเป็นกรรมการผู้หนึ่งในคณะกรรมการสภาตำบล จากตารางที่ ๑๘ มีผู้ตอบได้ถูกต้องว่า แพทย์ประจำตำบล ไม่ถึงครึ่งหนึ่งคือเพียงร้อยละ ๔.๑๗ และมีผู้ระบุผิดตัวกับไม่ทราบเป็นส่วนใหญ่ จึงแสดงให้เห็นว่าผู้นำเขวชนมิได้มีความรู้ที่แท้จริงเกี่ยวกับโครงสร้างของสภาตำบลมากนัก

ตารางที่ ๑๕ : ความเข้าใจเกี่ยวกับกรรมการผู้หนึ่งของคณะกรรมการสภาตำบล *

ความึกเห็น	ร้อยละ (จำนวน)
แพทย์ประจำตำบล	๔๒.๗๘ (๑๕๔)
สารวัตรกำนัน	๓๕.๗๒ (๑๔๓)
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	๑๐.๐๐ (๓๖)
ไม่ทราบ	๖.๕๔ (๒๕)
ไม่ตอบ	๐.๕๖ (๒)
รวม	๑๐๐% (๓๖๐)

* คำถามคือ "ท่านเข้าใจว่ากรรมการผู้หนึ่งในคณะกรรมการสภาตำบล คือ แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หรือไม่ทราบ?"

จากผลการศึกษาวิจัยโดยสรุปก่อนการศึกษาวิจัยนี้ได้แสดงให้เห็นว่า ประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะ เขาวนยังขาดความเข้าใจในเรื่องระบบการเมืองโดยทั่วไปอยู่มาก จึงได้ตั้งสมมติฐานที่ ๑ ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ว่า "ผู้นำเขาวนชนบทส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบการเมืองหรือสถาบันการเมืองโดยทั่วไป"

เพื่อพิสูจน์สมมติฐานดังกล่าว จึงได้สรุปผลการวิจัยแต่ละข้อในเรื่องระบบการเมืองหรือสถาบันการเมืองโดยทั่วไป แล้วรวมกันเฉลี่ยเป็นร้อยละ โดยแยกเป็นพวก "รู้" "ไม่รู้" และ "ไม่ตอบ" ดังปรากฏในตารางที่ ๒๐ สำหรับสรุปผลการวิจัยแต่ละข้อย่อย แสดงไว้ในตารางที่ ๒๑

จากตารางที่ ๒๐ ปรากฏว่าผู้นำเขาวนจำนวนร้อยละ ๖๔.๗๖ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบการเมืองหรือสถาบันการเมืองโดยทั่วไป ส่วนอีกร้อยละ ๓๕.๕๔ เป็น

พวกไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ และไม่ตอบคิดเฉลี่ยเป็นร้อยละ ๐.๓๐ ข้อมูลนี้แสดงว่าผู้นำเขารวมส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบการเมือง หรือสถาบันการเมืองโดยทั่วไป ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่วางไว้

ตารางที่ ๒๐ : ความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบการเมืองหรือสถาบันการเมืองโดยทั่วไป

ร้อยละของผู้นำเขารวมที่มีและไม่มีความรู้ความเข้าใจ			
รู้	ไม่รู้	ไม่ตอบ	รวม (จำนวน)
๖๔.๗๖	๓๔.๕๔	๐.๓๐	๑๐๐% (๓๖๐)

ตารางที่ ๒๑ : ความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบการเมืองหรือสถาบันการเมืองโดยทั่วไป

คำถามแต่ละข้อ	ความรู้ความเข้าใจของผู้นำเขารวม			รวม
	รู้	ไม่รู้	ไม่ตอบ	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
รูปแบบการปกครองไทย	๕๐.๘๓ (๓๒๗)	๔๘.๘๕ (๓๒)	๐.๒๘ (๑)	๑๐๐% (๓๖๐)
ผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย	๖๐.๒๘ (๒๑๗)	๓๙.๑๗ (๑๔๑)	๐.๕๖ (๒)	๑๐๐% (๓๖๐)
ความหมายของรัฐธรรมนูญ	๔๑.๓๙ (๒๕๓)	๕๘.๓๓ (๒๑)	๐.๒๘ (๑)	๑๐๐% (๓๖๐)
ความสำคัญของรัฐธรรมนูญ	๔๓.๘๙ (๑๕๘)	๕๖.๑๑ (๒๐๒)	- (-)	๑๐๐% (๓๖๐)
ฐานะของพระมหากษัตริย์	๔๓.๓๓ (๓๐๐)	๕๖.๖๗ (๒๐)	- (-)	๑๐๐% (๓๖๐)

ตารางที่ ๒๑ - - - กอ

คำถามแต่ละข้อ	ความรู้ความเข้าใจของผู้นำเขวชน			รวม ร้อยละ(จำนวน)
	รู้ ร้อยละ(จำนวน)	ไม่รู้ ร้อยละ(จำนวน)	ไม่ตอบ ร้อยละ(จำนวน)	
ความสำคัญของ พระมหากษัตริย์ต่อ ปกครองประเทศ	๓๓.๐๖ (๒๖๓)	๒๖.๖๗ (๕๖)	๐.๒๘ (๑)	๑๐๐% (๓๖๐)
องค์ประกอบของ รัฐสภา	๒๘.๐๖ (๑๐๑)	๓๑.๕๔ (๒๕๕)	- (-)	๑๐๐% (๓๖๐)
วาระการดำรง ตำแหน่งของ สส.	๓๘.๐๖ (๒๘๑)	๒๑.๓๕ (๗๗)	๐.๕๖ (๒)	๑๐๐% (๓๖๐)
หน้าที่หลักของ สส.	๕๕.๔๔ (๒๑๔)	๔๐.๕๖ (๑๔๖)	- (-)	๑๐๐% (๓๖๐)
องค์ประกอบของ คณะรัฐมนตรี	๕๒.๓๘ (๑๙๐)	๔๖.๖๗ (๑๖๘)	๐.๕๖ (๒)	๑๐๐% (๓๖๐)
หัวหน้าคณะรัฐมนตรี	๓๔.๑๗ (๒๖๓)	๒๕.๕๖ (๙๒)	๐.๒๘ (๑)	๑๐๐% (๓๖๐)
หน้าที่ของคณะรัฐมนตรี	๓๖.๐๖ (๒๖๓)	๓๖.๓๕ (๑๓๑)	๐.๕๖ (๒)	๑๐๐% (๓๖๐)
ประธานคณะกรรมการ สภาตำบล	๓๕.๕๖ (๒๗๒)	๒๔.๑๗ (๘๗)	๐.๒๘ (๑)	๑๐๐% (๓๖๐)
กรรมการผู้หนึ่งในคณะ กรรมการสภาตำบล	๔๓.๓๘ (๑๕๔)	๕๖.๖๗ (๒๐๘)	๐.๕๖ (๒)	๑๐๐% (๓๖๐)

หมายเหตุ: ก. หมายถึงพวกที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ หรือพวกที่ตอบ
คำถามแต่ละข้อได้ถูกต้อง
ข. หมายถึง พวกที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ หรือพวก
ที่ตอบคำถามแต่ละข้อผิด หรือ ตอบว่าไม่ทราบ

ตามตารางที่ ๒๑ ได้สรุปผลการวิจัยในแต่ละเรื่องเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบการเมืองหรือสถาบันการเมืองโดยทั่วไป จะเห็นได้ว่าผู้นำเยาวชนชนบทส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้เกือบทุกเรื่อง คือ เรื่องรูปแบบการปกครองของเมืองไทย ผู้เป็นเจ้าของอำนาจธิปไตย ความหมายของรัฐธรรมนูญ สถานะและความสำคัญของพระมหากษัตริย์ วาระการดำรงตำแหน่ง - หน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร องค์ประกอบหัวหน้าและหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี และผู้ที่ประชาชนคณะกรรมการสภาตำบล ส่วนเรื่องทีผู้นำเยาวชนชนบทเพียงส่วนน้อยที่มีความรู้ความเข้าใจคือ เรื่องความสำคัญของรัฐธรรมนูญ องค์ประกอบของรัฐสภา และผู้เป็นกรรมการกนโ่งในคณะกรรมการสภาตำบล.